

Terras

© *Marcel Osterop, mei 2012, Drieons/Lenneke Maas*

Première 7 augustus 2012, Theaterfestival Boulevard, Den Bosch
Drieons/Lenneke Maas (www.drieons.nl)

Regie: Lenneke Maas

*Spel: Rob van Gestel, Lonne Gosling, Marlies Hamelynck, Ad van Iersel,
Mieke Klomp, Tegest Pecht-Guido*

Dramaturgie: Pietjan Dusee

Vormgeving: Hedy Grünewald

Lichtontwerp: Marc Joosen

Muziek: Quintijn Lohman

Speelperiode: 7 augustus t/m 10 november 2012

V – een dame

V2 – een tweede dame

M – een wetenschapper; de man van V

B – een ondernemer; eigenaar van het terras

W – een wereldreiziger; jonge vrouw

D – een danseres; inheems

J – een jongen van zestien; inheems; de man van V2

Op een terras in een resort, ergens in een ver land.

V zit aan een tafeltje. Ze draagt luchtige maar deftige kleding, sieraden en een grote zonnebril.

V2 zit een paar tafeltjes verder met een felblauw gekleurde cocktail voor haar neus. Ze ligt in iets te krappe bikini en oogbeschermers op te zonnen. Haar huid is buitengewoon gekleurd door de zon.

Op de voorgrond zit W aan een tafeltje, in wit T-shirt en afritsbroek. Ze zit voorover gebogen boven een schriftje, en lijkt te schrijven. De lucht staat alsof er ieder moment een zwaar onweer los kan barsten. Het is echter nog verzengend heet op deze late middag.

SCENE 1

V: (tegen V2)

Een mens keert altijd terug naar waar ie vandaan kwam. Maakt niet uit welke omzwervingen hij heeft gemaakt. Om maar even voor u te spreken; u kwam hier vast naar toe om veel dingen te zien. Verschillende plekken, weelderige omgeving. Andere leefomstandigheden. Nieuwe normen en waarden. Onbekend voedsel. Onbeholpen medemens. Et cetera et cetera. En het eerste wat u deed was het vinden van een stukje thuis. U koos daar deze plek voor, maar het zou iedere plek kunnen zijn geweest. Routine laat zich op vele manieren invullen.

V2: ...

V: Ik kom uit een familie van ondernemers. Het bloed stroomt waar het niet gaan kan. Ik heb niet geleerd me aan te passen aan de meest barre omstandigheden. Nee nee, dat zit gewoon in mijn genen. Mijn maag is van beton, ik overleef temperaturen van boven de vijftig graden. Mijn irritatiegrens is door een onontwikkeld volkje maar moeilijk te overschrijden. Ik weet waar het geld ligt. Da's geen keuze, da's mijn natuur. Mijn thuis ligt overal. Ik ben een wereldburger. Voel ik me daardoor beter dan een hoop van mijn soortgenoten? Natuurlijk niet. Ook ik heb mijn handicaps. Bovendien ben ik al jaren met pensioen. Dus voor het geld hoef ik het niet meer te doen. Maar het instinct blijft. En de behoefte om mijn thuis steeds ergens anders te vinden. In vroeger tijden had men gezegd; "Die vrouw, die vrouw is een ontdekkingsreiziger. Een missionaris misschien zelfs wel." Jammer genoeg heb ik weinig uit te dragen. Ik ontdek, en zet het naar mijn eigen hand. Ik handel puur vanuit egocentrisme. Voel ik mij daar bezwaard onder? Natuurlijk niet. Dat is de pioniersgeest.

V2: ...

V: Mijn man is van een ander kaliber, weet u? Wetenschapper. Oprecht benieuwd naar dingen. Hoeft hem niks op te leveren. Nee. Behalve kennis. Hij vergaart kennis. Mijn man en ik verschillen nogal van elkaar. Maar beide denken het ergens anders dan thuis te kunnen vinden. Dat is een overeenkomst. Ik pak mijn zonnebril in en mijn gebloemde jurk. Mijn handelsgeest draag ik al bij me. Het enige dat hij inpakt zijn boeken. Boeken, boeken, boeken en een broek. En zo gaan we op pad.

V2: ...

V: U heeft mijn man overigens niet gezien, is het wel?

V2: Pardon?

V: Of u mijn man de laatste tijd nog heeft gezien?

V2: Zei u wat? Ik lag geloof ik te slapen.

V: Wat een bloedhitte, is het niet?

V2: Ik ben wel wat gewend.

V: Ja ja. Anders ik wel.

V2: Na zoveel jaar weet je lichaam zich wel aan te passen aan deze barre omstandigheden.

V: U woont hier?

V2: Een aantal maanden per jaar. Mijn man woont hier.

V: U heeft een man?

V2: Wat vroeg u nou?

V: Mijn man zal zo wel komen. Zal vast weer met z'n hoofd in de boeken zitten. Verstrooid als altijd. Tja, dan raak je de weg kwijt.

V2: Was het tochtje aardig?

V: Tochtje?

V2: Waarover u gister vertelde. U ging een tochtje maken.

V: Het tochtje was aardig ja. Pakte iets anders uit dan ik had verwacht. Maar goed, da's het aardige aan tochtjes in deze omgeving. Je kan je wel op alles voorbereiden, maar dat heeft gewoon niet zoveel zin. Een handelsgeest levert zich over aan datgene dat hem voor de voeten geworpen wordt. Of het nou hitte is, of diarree. Of een volksopstand in dit geval.

V2: Is uw man nog in het hotel?

V: Wie weet ja. Wie weet is mijn man weer in het hotel. Hij zal zijn weg wel weten te vinden. Smaakt uw drankje overigens?

V2: Pardon?

V: Of uw drankje smaakt?

V2: Zei u wat? Ik lag geloof ik te slapen.

V: Het is me wat met deze bloedhitte.

- V2: Ik ben wel wat gewend. Het lichaam past zich na twee dagen aan. Je moet alleen goed blijven luisteren naar je bioritme.
- V: Je wat?
- V2: Je bioritme. Slapen als je moe wordt, en blijven drinken. Blijven drinken.
- V: Alcohol?
- V2: Met mate. Maar eens in het uur mag er wel een lekkertje in. Als je het maar mengt met fruitsap. Niet puur natuurlijk. Da's de dood voor de dag.
- V: Wat drinkt u? Denkt u dat het me ook zou bevallen?
- V2: U zit aan...?
- V: Het bronwater. Lokaal. Lichte ammoniaksmak. Verschoont de binnenboel. Voorkomt de welbekende darmproblemen alhier. Ik zweer erbij. Voor de rest eet ik alles. Meloenen, gedroogd vlees. Mijn man is zelfs vis halen.
- V2: Vis? In deze omgeving?
- V: Vis ja. Niks bang voor. We moeten de vliegen er vanaf slaan, maar ik maak er gerust 'pasties de bacalhau' van. Nog nooit problemen mee gehad. Wel es gegeten? 'Pasties de bacalhau'?
- V2: Ik eet niet.
- V: Pardon?
- V2: Ik eet niet als ik hier ben. Spuit er net zo hard uit als dat ik het erin stop, dus ik ben maar overgestapt op het vloeibare genot. Lang geleden al.
- V: U moet uw maag trainen.
- V2: Mijn maag is overtraind. Een grote spierbundel. Stop er een viskoekje in en het wordt er van achteren uit getorpedeerd. Nee, het eten is weer voor over een paar maanden. Jammer maar helaas.
- V: Voelt u zich niet zwakjes?
- V2: Niet als ik blijf liggen. En mijn man geeft me energie. Een mens kan heel wel zonder voedsel, wist u dat?
- V: Nee, dat wist ik niet.
- V2: Het komt omdat u maar blijft eten. Het lichaam went eraan. Laat het eens staan. Laat de viskoekjes eens staan. Na de eerste honger voelt u er weinig meer van. Mijn drankje smaakt overigens. Dat vroeg u toch?

- V: Blue Hawaiian?
- V2: Blue Lagoon. Maar het is niet meer wat het geweest is. Vorig jaar nog; een overdaad aan tropische vruchten en bloemen. Geserveerd in verse ananas. Halve papaja, zo van de boom, wilt u me geloven? En moet u dit nou toch eens zien. Een glaasje prik, niets meer dan dat. Maar ja, zie nog maar eens aan de grondstoffen te komen.
- V: Het leven is duur geworden. Het valt te merken.
- V2: Ze zien ons komen, ze plukken ons kaal, en ze zien ons weer gaan. En ondertussen hebben we alweer geboekt voor volgend jaar. Ach ja, vergelijk je de prijzen met thuis dan is er nog geen man overboord natuurlijk. Maar het is niet meer wat het geweest is.
- V: Gun ze hun profijt.
- V2: Precies ja. Dat doe ik.
- V: Laat ze de prijzen omhoog gooien. Op een dag komt er niemand meer, en leren ze de keerzijde van hun hebberigheid. Precies zoals wij het ook hebben moeten leren.
- V2: Precies ja. Precies.
- (...)
- V: Mijn man heeft u niet gezien?
- V2: Uw man? Is ie kwijt?
- V: Op pad. Aan de wandel.
- V2: Zonder u?
- V: Eerst met mij. En toen zonder.
- V2: Had u afgesproken?
- V: Nee. Niets afgesproken. Hij zal zo wel verschijnen. Als ie met z'n hoofd uit de boeken is.
- V2: Uw man is wetenschapper?
- V: Vergaart kennis. Ook al met pensioen, maar blijft kennis vergaren. Mijn man schrijft een boek.
- V2: Novelle?
- V: Non-fictie. Een studieverlag. *Paper*.

V2: Over...?

V: Een zeer lang en ingewikkeld verhaal. Ik ga u daar niet mee vermoeien. Mijn man is cultureel antropoloog. Heeft nog aan de wieg gestaan van de ondermijning van de craniometrie. Maar heeft zich inmiddels al vele jaren geleden toegespitst op de oerdans.

V2: Uw man danst?

V: Ook ja. Maar zoekt naar verschillende afgeleiden. Hier kent men de dansvorm die uitgaat van de innerlijke beweging. In feite een dans dus zonder beweging, maar meer een staat van zijn.

V2: Een dans zonder beweging? Hoe zie je dan dat men danst?

V: Daar schrijft mijn man dus een boek over. Hoofdzakelijke reden dat we hier zijn. Zeer interessant allemaal.

V2: Ja ja.

V: Ja. Hij zal zo wel komen.

(...)

V: Kijkt u wel uit voor de zon?

V2: Ik heb een huid van olifantenleer.

V: Wilt u een crème-pje? U wordt wat rood op de schouders.

V2: Ik zweer bij frituurvet. Iets anders wordt door de zon volledig weggebrand.

V: Plantaardig?

V2: Niet aan te komen hier. Honderd procent reuzel.

V: Ah, dāt ruik ik dus.

V2: Kun je bij ons natuurlijk niet mee aan komen zetten. Maar goed, alles stinkt hier, dus een beetje dierlijk vet gaat het verschil niet maken.

V: De neus went aan alles.

V2: Ik heb mijn man nog niet horen klagen.

(...)

V: Uw man werkt bij...?

V2: Op de plantage.

V: Leidinggevende?

V2: Arbeider.

V: Ach, een lokaaltje. Verhip.

V2: Niks cao. Niks Arbo. Gewoon werken tot de kost is verdiend. D'r gaat wel iets eerlijks van uit. Staat alleen zo achterlijk vroeg op. Midden in de nacht noem ik dat, met mijn dagritme. Maar goed, hoe langer ik slaap, hoe eerder ik 'm zie.

V: Romantisch.

V2: En in deze omgeving is het altijd hoogseizoen. Dus het gaat maar door. Jaar in jaar uit. Werken tot je dood bent. Of tot de reuma in je handen kruipt. Ja, d'r gaat wel iets eerlijks van uit. Maar ja, alles is minder aan het worden he?

V: Ongetwijfeld.

V2: De opstand levert weinig goeds op zagezegd. Maar we laten ze maar in de waan.

V: Wie zijn wij?

V2: Precies. Ieder z'n revolutie. Maar vrij irritant is het wel dat er niets meer valt te krijgen. Waar is het dan allemaal goed voor? Als alles maar dunder en dunder wordt. Het is niet dat men hier bulkt van het geld. En dan heb ik het nog niet eens gehad over de doden.

(een explosie in de verte)

SCENE 2

(B rent op)

B: Onder de tafel!

V2: Ah, heb je hem ook weer. Da's alweer een poos geleden dat ik je hier zag rondlopen.

B: Ga onder die tafel liggen!

V2: Stel je niet aan kerel. Dat was op een kilometer afstand. Ver buiten de binnenstad. Ik lig pas onder de tafel wanneer ze het centrum bereiken, en naar verluid gaat dat nog een hele poos duren.

V: *(tegen B)* Ze kan het weten. Haar man is een lokaaltje. Overigens, had u ook zo'n Blue Lagoon voor me?

(B gaat naar binnen)

V2: Zenuwenlijer. Is niet meer te genieten sinds de opstand. Verdient natuurlijk ook geen fluit meer. Grondstofprijzen de lucht in. Personeel d'r vandoor.

V: Ze verdienden toch goed?

V2: Naar maatstaven zeker ja. Maar ja, als de familie de wapens op pakt kan je niet achter blijven als broer of neef. Die banden zijn hier sterker he? Dus allemaal d'r vandoor. En ja, werknemers invliegen, da's natuurlijk het recept voor een instant faillissement. Of hij moet er een disco van maken. *(lacht)*

V: God verhoede het.

V2: Hier is geen God.

V: Nee.

V2: Maakt u zich geen zorgen om uw man?

V: U dan?

V2: De plantage is goed beveiligd.

V: Mijn man ontloopt doorgaans explosies. Hoofd in de boeken. Wordt door nog geen scherfje geraakt. Het geluk van de wetenschapper noemen we het maar. Ik maak me wel wat lichte zorgen echter.

V2: Zolang ie maar niet in de buitenwijken komt...

V: Geen idee waar ie allemaal rondloopt. Gister wilde ie plots de stad uit. Hop de wildernis in. Ik zeg; "Ik heb dan wel een pioniersgeest, maar daar zit natuurlijk ook een grens aan." Ach, hij sleurt me er vast wel naartoe binnenkort. Ik kan geen nee zeggen. Dat ben ik dan weer. Wat willen ze bereiken?

V2: Willen ze iets bereiken?

V: Ze moeten toch iets willen bereiken?

V2: Wat willen ze bereiken dan?

V: Iets van...tja...verbetering? Of klinkt dat nou heel naïef?

V2: Het is een reactie. Een dierlijke reactie. Niks meer dan dat.

V: Zelfs een dierlijke reactie wacht op een bereiking, niet?

- V2: Ze willen het natuurgeweld temperen. Zoiets zei mijn man. Vechten tegen de goden.
- V: En elkààr afmaken?
- V2: Tegen goden valt niet te vechten, dus vechten ze maar tegen elkaar.
- V: Wat een treurnis. Als je er niet zonder oordeel naar kijkt tenminste. Vecht uw man mee?
- V2: Zeker niet. Is al twee neven verloren. Geen haar op zijn bast die er aan denkt ten strijde te trekken. Overigens heeft mijn man geen borsthaar, mocht u dat denken.
- V: Aantrekkelijk?
- V2: Zeer. Atletisch gebouwd. Zoals dat hier voorkomt. Zijn spieren weten nog wat werken is laten we maar zeggen. Uw man?
- V: Volledig uitgezakt en overal haar. Maar ik val op intelligentie. Op visie. En hij heeft een prachtige oogopslag nog steeds. Voor de rest doen we maar alsof het donker is. Tja, spieren boeten in op intelligentie, niet waar?

(B komt op)

(geeft cocktail aan V)

- B: *(tegen V)* Alstublieft. Ik hoop niet dat het uw laatste is.
- V: Wilt u me nou weggagen hier vandaan? Want dan moet u vooral zo doorgaan.
- B: Ik zeg het voor uw eigen bestwil.

(B geeft cocktail aan V2)

- V: Ik heb mijn eigen bestwil zeer wel onder mijn eigen bewaking zagezegd. Maakt u zich nou maar gewoon zorgen over uw eigen zaakjes, want het ziet er allemaal vrij bekaaid uit hier. Dank u voor het drankje overigens.
- V2: Krijgt zij nou wel een papaja?
- B: Pardon?
- V2: Of zij nou wel een papaja krijgt?
- B: Zij krijgt een papaja ja.
- V2: Nou, ik heb in geen tijden meer een papaja gezien in mijn glas, maar blijkbaar heeft u ze nog gewoon, en krijgt zij gewoon een papaja.

- B: Bij de eerste krijg je gewoon een papaja.
- V2: Bij de eerste krijg je gewoon een papaja?
- B: Bij de eerste ja.
- V2: Bij de eerste ja? Is de tweede dan goedkoper?
- B: De papaja in de eerste is gratis.
- V2: Ja, daag. Ik betaal gewoon voor die papaja kerel. Die papaja komt niet voor niks in dat glas terecht. Kun je 't wel onder het kopje servicekosten, fooi of BTW scharen, maar dat geld gaat gewoon naar die papaja, dus ik betaal gewoon voor die papaja, dus die papaja in dat eerste glas is niet gratis, dus dat tweede, derde, vierde, vijfde, zesde, zevende en achtste glas hoort gewoon goedkoper te zijn. Maar laat maar zitten joh, over geld hoor je me niet. Het gaat mij gewoon om die papaja. Dus om het principe.

(B smijt een papaja op het tafeltje van V2)

- B: Hier, heb je je papaja. Tevreden?

(B af)

- V2: Het is niet meer wat het geweest is. Weet u trouwens wat deze tegenwoordig op de markt doen?
- V: Eén tien?
- V2: Over de één dertig inmiddels. Mij hoor je niet klagen, mijn man verdient er goud geld aan, maar het is natuurlijk volledig van de pot gerukt. Vorig jaar nog; een zesde van de prijs. Vind je het gek dat de bevolking losgaat?
- V: De overstroming he.
- V2: Heeft alles weer es verwoest. Je zou je gaan afvragen waarom God deze omgeving zo moet straffen als er een God bestond. Maar niks lot. Gewoon toeval. Treurig toeval. En geografische ligging natuurlijk. Je komt hier om zon te halen, vers fruit, een lokaaltje voor d'r bij, maar alle dagen hier, en je weet het thuisland als geen ander te waarderen. Maar laten we het niet over thuis hebben. Dat klinkt meteen weer zo bekrompen. Dus u bent er op uit geweest?
- V: Een dagelijks tochtje ja. Wordt steeds moeilijker, maar het valt nog te organiseren.
- V2: Toch niet alleen mag ik hopen?
- V: God nee. Gewoon met een gids hoor. Ik heb dan wel een pioniersgeest, maar die grenst niet aan het suïcidale. Nee, gewoon een gids erbij. Voor alledag.

V2: Uw man is met uw gids mee?

V: Mijn gids is kwijt.

V2: Uw gids is kwijt?

V: Foetsie. We stapten de auto uit, mijn man en ik, *even een tempeltje bekijken*. We komen terug. Auto leeg. Nergens een gids meer te bekennen.

V2: Gevlucht?

V: Gevlucht, gegijzeld, vermoord. Wie weet. 't Was een lokale, oorspronkelijk. Woonde al tijden ergens anders. Maar hij sprak de taal en hij kende zijn plekken. Treurig ja. Maar wie weet; kreeg ie ook het vuur, en loopt ie nu met een kalashnikoff door de winkelstraten. Het bloed gaat waar het niet kruipen kan. Hebt u ook al een tochtje gemaakt?

V2: *(lacht)* God nee zeg. Ik zit alle dagen hier. Niks dat me van mijn plek kan krijgen hier in deze aftandse omgeving. *(lacht)* Een tochtje, het idee alleen al.

(een explosie op de achtergrond)

V2: Het gaat er steviger aan toe dan andere dagen.

V: Het is aan 't opklaaien.

V2: Dus uw man is alleen?

V: Mijn man is nooit alleen. Die kent de halve wereld. Zal vast alweer onverstanebare vrienden hebben gemaakt in een of ander afgelegen gemeenschapje. Mijn man redt zich wel. Al zie ik hem graag binnenkort terugkeren. Ik maak me wat zorgen, ziet u wel? Heerlijk drankje overigens.

(B komt op)

B: Onder de tafel!

V2: Nou kerel, da's precies twee minuten te laat. Als ze ons hadden willen omleggen hadden ze het al tien keer kunnen doen.

V: De papaja smaakt heerlijk. Vers?

B: Hoezo, vers?

V: Of de papaja vers is.

B: Je ziet toch dat ie vers is?

V: Ja?

B: Je ziet toch dat er een schil omheen zit?

V: Dan kan ie toch nog wel uit blik komen?

B: Er komen toch geen hele papaja's uit een blik? In welk blik zitten nou hele papaja's?

V: Vers dus.

B: Ja, vers ja.

V: Nou, ik vind het heerlijk hoor.

V2: Doe mij nog maar zo'n lekkertje. (*wijst naar haar glas*)

B: Nog een lekkertje voor mevrouw. Met of zonder papaja?

V2: Doe es een gok.

(B af)

V2: Wat een hork. Ach ja, hij heeft het ook niet makkelijk.

V: Vrouw?

V2: Achtergelaten. Wilde niet mee.

V: Jeetje, wat sneu.

V2: Geef d'r eens ongelijk. Doet zich overigens te goed met alles wat hier aan lekkers rondloopt hoor. Dus sneu ja, maar vooral voor haar.

V: Je moet toch wat.

V2: Werkt zichzelf kapot. Verdienen verdienen verdienen. En na een tijdje, hup naar huis met z'n zakken vol geld. Op welke verdieping zit u eigenlijk?

V: Geen idee weet u? Ik kom d'r al twintig dagen, en weet nog steeds niet welke verdieping het is. Onmetelijk groot gebouw is het ook. En we worden gebracht.

V2: Service he? Ja ja, heerlijk.

V: U verblijft hier ook?

V2: Zeker.

V: U woont niet in bij uw man?

V2: Zijn ouders wonen in. Vol hutje met mensen. Hoef ik me niet tussen te proppen met mijn dikke kont. En ik heb een goed bed nodig. Zonder goed bed sterf ik.

Ik slaap ook veel vandaar. Breng mijn halve leven in bed door, dus dan moet het bed goed zijn. Ziet u wel?

(W begint te huilen, met lange uithalen)

SCENE 3

(na een poos)

V: Kan ik u ergens mee van dienst zijn?

W: ...

V: Pardon, kan ik u ergens mee van dienst zijn? Ik hoorde een lichte wanhoop in uw stem.

W: ...

V: Reageert niet.

V2: Zit hier al dagen.

V: Ja?

V2: Jonge geest he. Kan het niet aan. Verwend tot op het bot. Zichzelf altijd als middelpunt gezien. Gelooft in de maakbaarheid. In het recht op geluk. En twee dagen hier, en 'bam', alle zekerheden in gruzelementen. Ach ja, zal ook wel enige hang naar pathetiek hebben. Dat krijg je op die leeftijd.

V: *(tegen W)* Schrijft u een boek?

W: ...

V: Pardon, is datgene dat u daar schrijft toevallig een boek in wording? Of een novelle?

W: ...

V: Reageert niet.

V2: Zit al dagen boven dat schriftje.

V: Ja?

V2: Verstard he? Krijg je op die leeftijd. Alles is mogelijk. Tot je erachter komt dat de weg naar al die mogelijkheden niet met porselein geplaveid is. En dan blijf je waar je al zat. En stuur je kaartjes naar al diegene thuis met 'oh zo apart en

oh zo innoverend'. En ondertussen huil je je in je hotelkamer in slaap. En dat noemen ze dan wereldreis. De jeugd lijkt in eigen land slimmer en slimmer te worden, maar bekijk het even globaal, en je komt tot de conclusie dat onze toekomst is verworden tot een stelletje onbeholpen apathen zonder armen, benen en geslachtsorgaan.

V: *(naar W)* Zoekt u iets van troost?

W: ...

V: Pardon, zoekt u toevallig iets van troost of iets van verlichting? Ik beschik over een ruime levenservaring. Misschien kan ik u van dienst zijn?

W: ...

V: Reageert niet.

V2: Geen oog meer voor oplossingen. Geen oog voor verbetering. De missionarissen komen inmiddels uit een ander land naar ons toe. Wij zijn verworden tot ontwikkelingsland. En dat allemaal dankzij dat lamgeslagen stelletje dat we onze jeugd noemen. Geen spieren meer. Niks. Denken dat wapens van chocola zijn. Volstrekt afgesneden van welke elementen dan ook. Ja, dan krijg je dit he? Dan kom je hier naartoe, en dan krijg je dit. En dat noemen ze dan 'iets van de wereld' zien. Was toch thuisgebleven! Waar blijft m'n drankje nou eigenlijk?

(V2 roept richting bar)

Kerel! Hee, kerel!

(B op)

V2: Komt m'n lekkertje er nog aan? Of moet het glas nog geblazen worden?

B: Het water is op.

V2: Het water is op?

B: Er stroomt geen water meer.

V2: Gaat er water in mijn lekkertje dan? Wat praat je nou voor een kul? Giet dat spul in dat glas en breng het hier naartoe.

B: Zonder water kan ik niks.

V: Ben je afgesloten?

B: Afgesloten, opgeblazen, alles is mogelijk.

V2: Geef me dan maar gewoon die fles.

B: Hier. Veel plezier ermee.

(B gooit de fles op tafel)

(B loopt mokkend naar binnen)

V2: 'Zonder water kan ie niks.' Wat is dat voor een onbeholpen uitspraak? Tuurlijk kan je wel nog iets zonder water. Pas je aan. Zoek oplossingen. Christus.

V: Ik ga maar even naar mijn kamer. Mocht u mijn man tegenkomen-

V2: Ik ga met u mee. Ik heb het wel weer gehad hier inmiddels. 't Is tijd voor een schoonheidsslaapje.

(V2 loopt weg)

V: *(tegen W)* Pardon. Mocht u mijn man zien, wilt u dan tegen hem zeggen dat ik al tijden hier zat? Dat ik al tijden weer terug was? Dat ik even naar mijn kamer ben? Verstaat u mij?

W: ...

V: Reageert niet.

(V af)

SCENE 4

(M komt op. Hij mist zijn been en een onderarm. Hij bloedt hevig. Hij wordt ondersteund door D)

M: Prima. Ja prima ja, zet me daar maar neer ja. Een boeltje bij mekaar zeg. Zo, zit ik dan toch eindelijk. Een heel tochtje was me dat. Gaat het nog een beetje? Je zal wel dorst hebben, niet?

(B op)

B: Kan ik u ergens mee helpen?

M: Een glaasje water zou er wel in gaan.

B: Er is geen water.

M: Is er geen water?

B: Er is geen water nee. Het water is op.

M: Dat is me wat moois. En een doekje dan? Voor het bloeden?

B: Ik kan u een handdoek geven.

M: Geeft u me maar een handdoek. En iets van fruit voor mijn metgezellin.

B: *(tegen D)* Wat voor fruit blijft u?

M: Ze verstaat u niet hoor. Heeft u iets uit blik?

B: Uit blik?

M: Perziken? Papaja's?

B: Wat zit iedereen toch met dat 'uit blik'. Ik heb alleen vers. Het groeit hier aan de bomen weet u.

M: *(tegen D)* Wil je een perzik? Wil je een verse perzik dan maar? *(tegen B)* Doet u haar maar een verse perzik. En weet u wat, doe er mij ook maar een.

B: Gaat het wel een beetje?

M: Maakt u zich geen zorgen. Een mens past zich aan aan de omstandigheden waarin hij zit. Dat beetje pijn verbijt ik. Bovendien zal een verse perzik vast voor enige verlichting zorgen.

B: Kijkt u een beetje uit voor het meubilair.

M: Ik zal het bloeden zoveel mogelijk proberen te stelpen inderdaad. *(tegen D)* Leg je even een drukverbandje aan?

(B gaat af)

(W kijkt naar M)

M: *(tegen W)* Ja ja, 't is me wat he? 't Is me een boeltje zo bij mekaar. Een kleine tip, waag je niet buiten de binnenstad. Dingen zijn niet helemaal pluis aldaar. Verwoesting doet rare dingen met een gemeenschap. De onrust is haast voelbaar in de lucht, ware het niet dat er zo'n dikke laag hitte overheen ligt. Elke westerling zou in bed gaan liggen met een ventilator op z'n knar, maar hier voedt het de heethoofden alleen nog maar meer in hun bloeddorst. Zeer interessant. Mocht u toch een kijkje willen nemen, neemt u vooral een gids mee. Of eigenlijk twee, voor het geval er eentje verdwijnt. Reist u in uw eentje als ik vragen mag?

W: ...

M: Reageert niet. Ze zal haar dag wel niet hebben.

(B komt op)

M: Ach, de perziken. Komt u maar door hoor. Loopt het een beetje met de zaken?

B: Belabberd. Kijkt u uit met dat bloed?

M: Ik mis een beetje personeel in het totaalplaatje.

B: Anders ik wel. Waren niet meer te houden. Hoorde bommen en granaten en het bloed begon te koken. Op een nacht waren ze weg. Vechten tegen de goden. Dus tegen elkaar natuurlijk. Als er een God bestond zou die mals zijn geweest als de helft ervan nog leefde. Zien we nooit meer terug. Godverdomme. Na alles wat ik voor dat gepeupel betekend heb.

M: U betaalde ze goed?

B: Naar maatstaven zeer goed wel te verstaan. Konden hun kleintjes onderhouden, konden hun daken repareren. Begrijp me niet verkeerd; ik liet ze werken, hard; ik was geen malse baas, maar bracht ze wel een bepaald arbeidsethos bij. Kijk, een beetje in de zon hangen en het zweten vermijden, daar is een gemeenschap of omgeving nog nooit mee vooruit gekomen. Neem mijzelf nou; ik maak weken van 80 uur. Rekent u maar uit. Ik ben blij met vier uur slaap. Eten doe ik allang niet meer aan tafel. Met de alcohol doen we het rustig aan. Ik heb een nare dronk. Kan zeer verkeerd uitpakken naar mijn werknemers toe. En belangrijker, naar mijn klanten. Liefde heb ik thuisgelaten.

M: Wat een treurnis.

B: Lekker wijf van een vriendin heb je daar overigens. Als ik het zo mag zeggen.

M: Oh, ze is niet mijn vriendin. Ik heb gewoon een vrouw, en ben een trouwe lobbies. Andere lichamen boezemen me nogal angst in.

B: U doet haar niet?

M: Ik ken haar pas net.

B: Zonde.

M: Ze is danseres.

B: Vandaar dat soepele lichaam.

M: Soepel is ze zeker ja. Ze is gespecialiseerd in een bepaalde manier van dans waar ik momenteel in geïnteresseerd ben. Werd van moeder op dochter doorgegeven van oudsher. Nooit iets over opgeschreven. Zijn er nog maar een paar die er van weten. Vooral de oudjes dan. Maar ik heb een jonge gevonden.

Jaren naar op zoek geweest, maar in dit godverlaten oord zat er dan toch eentje die er van kende, en belangrijker, die het kon laten zien. Zo'n versleten lijf danst nog maar moeizaam, ziet u. Komt toch beter tot zijn recht bij een jonkie. Dus ik heb haar meegenomen. Uit vrije wil, begrijp me niet verkeerd. Ik betaal haar. Binnenkort gaat ze terug. Als mijn paper klaar is. Gaat ze terug naar haar verdoemde oord. Wilt u geloven dat ik jaren geleden dezelfde plek al eens bezocht? Wat een verschil met nu. Inmiddels zit het grootste gedeelte van het dorp aan de alcohol. Dag en nacht gin. Benevelt. Zagen wat er te halen viel. Zagen ons, westerlingen. Poogde diezelfde buit binnen te halen. Mislukten daarin en bleven gedesillusioneerd achter. En nu rest er niks meer dan zichzelf verdoven. En vergeten wat ze hadden kunnen hebben. Ik denk wel eens; hadden ze het maar nooit gezien. Hadden ze ons maar nooit gezien. In feite zijn u en ik schuldig aan hun verval. Maar goed, zo is de natuur. Een mensenleven is op ieder gedeelte van de wereld een ander bedrag waard. Tot die conclusie ben ik wel gekomen. Ik ben cultureel antropoloog ziet u. Ik zie dit soort dingen altijd vanuit een grotere afstand dan het empathische. Bovendien valt leed of geluk niet langs een meetlint te leggen. Wat dat betreft zullen die pogingen van de wetenschap uiteindelijk hetzelfde lot beschoren zijn als zoiets als de craniometrie.

B: Het spijt me. Ik ben maar een simpele ondernemer.

M: Craniometrie. De aanname dat intelligentie lineair verbonden is met de grote van een schedel. Volledig verworpen natuurlijk. Ik heb aan de wieg er van gestaan, van die verwerping. De aanname dat een Bosman twee maal zo stom is als een westerling, omdat zijn schedel twee maal zo klein is. Totale flauwekul. Minder ontwikkelt, dat zeker. Maar daardoor niet stommer. Nee nee, dezelfde potentie. Alleen geboren in het verkeerde oord. Goed, zolang men dat zelf maar niet beseft is er geen man overboord. Anders krijg je-

(een explosie klinkt in de verte)

(B duikt onder de tafel)

M: Nou, anders krijg je dus dit.

B: Wat hebt u trouwens met uw ledematen gedaan?

M: Verloren. Onderweg. Wilde mijn tas hebben. Kreeg een karabijn in mijn nek. Ik zeg; enkel boeken en een broek! Geen knip voor de neus waard! Maar ze verstonden me niet. Geen haar op mijn bast die er aan dacht mijn *paper* weg te geven. Jaren aan gewerkt. Ze dreigden met kapmessen. Ik dacht; "Vlucht!" Maar ze hakten mijn been af. Ik dacht; "Hou vast die tas!" Maar ze hakten mijn hand af. Met de resterende hand heb ik de koffer uit mijn afgehakte gewrikt. Die daadkracht deed ze verstommen blijkbaar, want samen met mijn

metgezellin ben ik weg kunnen kruipen. Heeft een paar uur geduurd voor ik de binnenstad bereikte. Mijn boeken heb ik nog. Mijn ledematen ben ik kwijt. Net als mijn vrouw trouwens. Hebt u haar toevallig gezien onlangs overigens?

B: Ik ken uw vrouw niet.

M: Die redt zich wel. Redt zich vast wel. Heeft een ondernemersgeest. Ze is een taaie hoor. Temperamentvol. Taaier dan ik. Al hak je haar kop d'r af; die blijft gewoon leven. Nou, da's bij mij wel anders. *(tegen D)* Kom, doe eens je dansje. Doe eens je dansje voor meneer.

W: Uw vrouw is naar de kamer.

M: Pardon?

W: Uw vrouw is onlangs naar de kamer gegaan.

M: U kent mijn vrouw?

W: Ik ken haar niet. Ik heb haar even meegemaakt. Uit uw beschrijvingen kon ik opmaken dat het om haar ging. Ze liet zich nogal makkelijk afluisteren.

M: Ze heeft een stem als een klok.

W: U heeft het ook gemerkt?

M: Mijn vrouw is moeilijk verteerbaar. Dat begrijp ik. Maar ze heeft een gouden hart. Ze maakt het goed?

W: Ze heeft beide armen en benen nog.

M: En haar hoofd?

W: Zit er ook nog aan.

M: Ach fijn. Een vrouw met een hoofd is altijd fijn. Al komt er een stem als een klok uit. *(lacht)*

(D is inmiddels gaan staan, zeer geconcentreerd, maar stokstijf)

M: Ah kijk, kijk nou eens wat prachtig.

(M haalt zijn schrijfboek tevoorschijn)

B: Is ze al begonnen? Of is ze al opgehouden?

M: Ze is bezig. Ze is bezig.

B: Ze heeft een prachtig lichaam. Dat moet gezegd.

M: Ziet u het? Ziet u het dansen?

B: Ik ben niet zo'n cultuurkenner.

M: Herkent u de suggestie? U moet door uw wimpers kijken, dan ziet u dat ze in feite danst. Werkelijk een knap staaltje van verheffing, niet waar? Zie haar tedere bewegen!

B: Ze staat toch gewoon stil, of vergis ik me nou?

M: Magnifiek. En niets minder dan dat.

(gedrieën blijven ze zo een tijdje kijken naar D)

(...)

(M applaudisseert)

M: Prachtig. Prachtig gedaan.

(B gooit een paar briefjes papiergeld voor haar neer)

M: Bent u gek geworden?

B: Ik betaal haar voor haar kunstje.

M: Haar kunstje? Barbaar! Raap dat geld op.

(D raapt het geld eerder op)

(M pakt het geld van haar af)

(M geeft het geld aan B)

M: Hier. Voor de perziken. De handdoek krijgt u later terug. Ik ga mijn vrouw opzoeken. *(tegen D)* Blijf je even hier? Stay! Stay!

(M strompelt af, fluitend, een streep bloed achter zich aan trekkend)

B: *(tegen D)* Ruim jij die rommel even op? Je zal het wel gewend zijn toch?

(B af)

SCENE 5

(D begint met haar hoofdtooi het bloed op te vegen)

(W kijkt er naar)

(op de achtergrond klinken geweerschoten)

(na een poosje)

W: De adem werd me ontnomen. Zodra ik het vliegtuig uitstapte werd de adem me ontnomen. Je zou kunnen zeggen dat het visioen waar ik ongewild indook veroorzaakt werd door een verzengende hitte. Maar oh, wat vond ik de omgeving mooi. Wat vond ik jouw omgeving mooi. Ik dacht; in zo'n omgeving is er niets anders meer dat je nodig hebt. Deze omgeving tilt je op, en laat je dromen. Nu weet ik dat het de hitte was. Ik ijlde. Ik stapte de taxi in. Hij bracht me naar dit oord. Ik heb hier een moment gezeten. Keek om me heen, en besloot; hier kom ik nooit meer naar terug. Dit hier is niets. Een niemandsland. Een enclave, opgericht voor de zwakkeling die zich reiziger durft te noemen, en niet durft te zijn. Een zogenaamde thuishaven. Hier keer ik nooit meer naar terug. Ik wil die omgeving weer. Die goddelijke omgeving, waar apen in bomen slingeren en sappige vruchten openbreken. Ik zocht een gids en stapte op. Twee dagen ben ik per auto door de stad gedwaald. De gids vertelde en vertelde. Ja, het land was arm, maar mensen geloofde in iets hogers. Ja, er was veel dronkenschap, maar die was lichter te dragen dan de ongekozen beneveldheid waarin de meeste westerlingen verkeerde. Ja, er was een overstroming geweest. Een gigantische. Maar tussen de verwoesting door bloeide alweer gras. De natuur zou de boel snel weer overnemen. Opdat het volk het landschap opnieuw zou kunnen cultiveren. De zon gaf, de regen gaf, het land zuchtte onder rijkdom. Ik zag vrouwen dansen, heel stilletjes maar intens. Ik zag mannen hout hakken. Fruit inladen. Hun spieren glommen roestbruin in de zon. Hun borsthaar droeg dauw. Eerder dacht ik dat ik met al het geld dat ik tot nu in mijn leven had verdiend, op deze plek, in deze omgeving minstens een kleine stad kon opkopen. Ik kon het niet wegzetten als flauwekul, die gedachte, omdat mijn geld heel concreet duizenden monden kon voeden. Maar nu zag ik, nu zag ik met eigen ogen dat mijn geld hier niets waard was. Ik zelf was niets meer waard. Ik had al die tijd geloofd in het verkeerde. Ik was er van overtuigd dat ik al die tijd in het verkeerde had geloofd. Mijn besluit lag al bijna vast hier voorgoed te blijven. Tot de gids me verder bracht. Bracht naar een verlaten zandstraat even verder op. Waar waren de dansende vrouwen gebleven? Waar bleef het geluid van het hakken in hout? Doodstil was het in de straat. Ergens halverwege hielden we halt. Tegen een lemen muurtje, half vervallen, leunde het donkere hoofdje van een kind van twee. Het nekje lag in een kromming. Het naakte lichaampje slap en zwaar tegen de kokend hete tegels. Vocht dat eruit gesijpeld was; inmiddels verdampt. Alleen de kringen waren nog zichtbaar. De wereld liet het lichaampje met rust. Zelfs de vliegen hielden zich op afstand. Het lijfje lag er alleen, en zo alleen, zo alleen heb ik nog nooit een mens gezien. En dit was een kind. Een jongetje. Een jongetje van twee. Ik vroeg; "Wie laat hem daar nou zo liggen?" De gids zei: "Iedereen." Ik vroeg: "Hoe is dat mogelijk?" De gids zei: "Zijn leven is zonder waarde geweest. Zijn dood heeft het mogelijk gemaakt

dat een ander kind, een sterker kind, ergens in een andere wijk, wel kon overleven. Zijn dood is waardevol geweest. Zijn leven waardeloos. En iets zonder waarde laat men liggen. Tot het vergeten is.

Ik ben gaan lopen. Ik liep en liep tot ik de plek had gevonden waar ik nooit meer naar terug zou keren. En nu zit ik hier. Ik kom pas in beweging wanneer ik tot op de cent nauwkeurig weet hoeveel mijn leven op dit moment waard is. Wat ik bezit, hoeveel men mij betaald voor mijn nieren, mijn bloed, mijn lever. Wat mijn ouders ontvangen van de verzekering wanneer ik sterf. En ik zal het bedrag dat ik waard ben voor altijd met me mee dragen. Iedere dag maak ik de berekening op nieuw. Misschien maak ik zelfs een beursgang. Ik wil mezelf alleen nog in geld uitgedrukt zien. Iets anders geloof ik niet meer.

(D heeft het bloed opgeveegd en doet haar hoofdtooi weer om haar hoofd)

(V komt op)

SCENE 6

V: *(tegen D)* Kijk eens aan. Vers gezelschap. Hoe maakt u het?

(tegen W) Bent u bekend met deze dame?

W: ...

V: Pardon, is deze jongedame u wel bekend?

W: ...

V: Reageert niet. *(tegen D)* Heeft ze haar mond nog altijd niet opengedaan? 't Is me toch wat met de jeugd. Hoe sterker de globalisering om zich heen grijpt, hoe angstiger men voor het vreemde lijkt te worden. Een bepaalde mate van nieuwsgierigheid is mij nooit vreemd geweest. Da's enerzijds het pioniersbloed dat door mijn lichaam stroomt, zeker. (Ik kom uit een ondernemersfamilie.) Maar anderzijds zal ik zeker niet ontkennen dat het ook iets met mijn leeftijd te maken heeft. Ik kom uit een dappere generatie. Een generatie die nog van wanten weet. Weerbaar. Tot op het bot. Afijn, genoeg over mezelf. U heeft daar een beeldige hoofdtooi om. Mag ik vragen waar u die vandaan heeft?

D: ...

V: Nou, het is me hier wel een clubje van doofstommen zo bij mekaar zeg.

W: Heeft u uw man al ontmoet?

V: Pardon?

- W: Heeft u uw man reeds gezien?
- V: Mijn man? Kent u hem?
- W: Hij arriveerde een tijd geleden. Zat hier een tijdje.
- V: Hoe maakt hij het?
- W: Zijn humeur was opperbest. Zijn lichaam wat beschadigd.
- V: Ach nee, het zal toch niet? Mijn man bekommert zich niet zo om lichamen. Vooral niet om dat van hemzelf. Wetenschapper he. De eeuwige geest. Alleen de hersenpan is heilig. Voor de rest zal het hem worst zijn. Is ie heen gegaan?
- W: Naar de kamer. Ik dacht dat u hem daar wel zou treffen.
- V: Nooit gevonden, die kamer van ons. Het is een immens gebouw. Wist niet meer welke verdieping. Normaal worden we gebracht. Maar er is niemand meer. Service is verdwenen. Totaal leeg, de hele hal. 'k Heb zelfs nog een flesje bronwater achter de bar vandaan weten te vissen. Maar zegt u eens, is ze nieuw, deze dame? Kunt u me aan haar voorstellen?
- W: Ze verstaat u niet. Uw man bracht haar mee.
- V: Nee toch. Is het weer zover. Mijn man kent iedereen. Denkt iedereen te kennen. Neemt om de haverklap weer een lokaaltje naar ons toe. Wat is het wat deze kan? Danseresje zeker weer?
- W: Het bleek dat hij al jaren naar haar zocht. Ze verstaat een bepaalde manier van dansen.
- V: Ach werkelijk? Dan eindelijk toch een jonkie gevonden? Heb je haar al iets zien doen?
- W: Da's lastig om daar een antwoord op te geven. Uw man zag haar iets doen, maar ik kan niet helemaal ontwaren wat.
- V: De oerdans. Ach, dat zijn wel wat felicitaties waard aan het adres van mijn man. U heeft geen idee waar hij is?
- W: Richting uw kamer.
- V: Dan zal ie zo wel terug zijn. Na alle omzwervingen zal ie zo wel terugkeren. Ik zal hem eens goed verwennen. Na al het harde werken heeft ie dat wel verdiend. *(tegen D)* Zeg eens meisje. Voor hoeveel verkoop jij die tooi? Tien? Twintig?

(V gooit wat briefjes piëriergeld voor de voeten van D)

(D doet haar tooi af en geeft het aan V)

V: Prachtig. In mijn bezit. Een uniek deksel.

(V ruikt aan de doek, waardoor haar gezicht vol komt te zitten met het bloed van haar man. Ze merkt het niet)

V: Een heerlijk inheemse geur. De kleuren zo helder. Een afspiegeling van deze prachtige omgeving, zoveel is waar. Amper in geld uit te drukken. En in mijn bezit nu. Zeg eens meisje. Dat delicate schoeisel, is dat handgemaakt? Ziet er beeldig uit. Prachtig in elkaar gedraaid. Hoeveel wil je er voor hebben?

(V gooit wat briefjes papiergeld voor de voeten van D)

(D doet haar schoeisel uit en geeft het aan V)

V: Een kleine maat, dat wel. Maar subliem. Echt handwerk. Onbetaalbaar. En nu van mij. Zeg eens meisje. Die jurk. Hoeveel zal ik neergooien?

(V gooit wat briefjes papiergeld voor de voeten van D)

(D doet haar jurk uit en geeft het aan V)

(V ruikt aan de jurk)

V: Diezelfde onbeschrijfelijke geur. Exotisch. Ongekend. Zeg, dat tedere behaasje dat je daar draagt? Is dat werkelijk satijn? Een fijn gekozen kleurtje. Doet me denken aan paarlemoer. Aan hoeveel zat je te denken?

(V gooit wat briefjes papiergeld voor de voeten van D)

V: Kom, ik weet zo ongeveer wat de prijzen doen dametje. Ik ben niet op mijn achterhoofd gevallen. *(tegen W)* Kijk nou, dat strikje in het midden. Beeldig. *(tegen D)* Ik ben in een aardige bui. Kom.

(V gooit nog wat briefjes papiergeld voor de voeten van D)

(D doet haar beha uit en geeft hem aan V)

(V ruikt aan de beha)

V: Het is onbeschrijfelijk. Werkelijk. Haast onvindbaar. En nu gevonden. Zo teder. Zo verfijnt. Zeg meisje, dat slipje dat je daar draagt, is dat nu van dezelfde stof als dit heerlijke behaasje?

(V voelt aan het slipje)

V: Ja hoor, precies hetzelfde materiaal. Zacht, glanzend. Als paarlemoer. Met iets anders valt het niet te vergelijken. Hoeveel vraag je er voor?

(V gooit wat briefjes papiergeld voor de voeten van D)

V: Kom, het zijn mijn laatste centen.

(V gooit nog wat briefjes papiergeld voor de voeten van D)

V: Nu heb ik niets meer. Ik sta met lege handen. Ik was in een gulle bui. Kom, doe nu hetzelfde als ik deed. Wees eens aardig voor de dame.

D: ...

V: Goed, je hebt me waar je me hebben wilt.

(V haalt een nieuw stapel briefjes tussen haar decolleté vandaan, en smijt het met een worp voor de voeten van D)

(D doet haar slip uit en geeft het aan V)

(M komt op, nog steeds bloedend en strompelend)

M: Kijk eens wie we daar hebben.

V: Ach mijn man. Mijn liefste mannetje. Kijk dan toch eens wat ik heb gekocht. Een trofee. Niets minder dan dat.

M: Gefeliciteerd. Ik zie dat je het goed maakt. Je lijkt opgetogen. Heb je mijn metgezellin al ontmoet.

V: Ik heb heerlijk met haar onderhandeld. Een echte zakenvrouw. Twee ondernemers naast elkaar. Is er een mooier gezicht?

(D heeft inmiddels alle briefjes papiergeld opgepakt)

M: Een gewoon mens zou zich erachter verschuilen. Wonderlijk.

(M kijkt gefascineerd naar haar lichaam, maar niet op een erotische manier)

M: *(tegen V)* Ik wil je iets laten zien.

V: Wat is er met je ledematen gebeurd?

M: Ongelukje. Onbelangrijk.

V: Die bloedhonden in de buitenwijken zeker? Ach, wat een volk toch. Doet het zeer?

M: Wat heet. 't Is zo weer verdwenen.

V: Kijk je kleren toch. Je broek onder het bloed.

M: Ik heb nog een tweede in mijn koffer. Mijn koffer heb ik nog.

V: Boeken? Paper?

M: Alles gered. Maar laat me je trakteren. *(tegen D)* Zowel ik als mijn vrouw zouden vereerd zijn met opnieuw een kleine demonstratie, een glimp zeg maar, van de door mij zo gekoesterde dans alwaar je bekend mee bent.

(D gaat staan, zeer geconcentreerd, maar stokstijf)

(V, M en W kijken gefascineerd naar haar. Dit duurt zo een tijdje.)

M: Is het niet wonderschoon?

(B komt op)

B: Halleluja, wat hebben we hier?

(B kijkt mee, terwijl hij in zijn kruis tast)

B: Ik begin te begrijpen wat u bedoelt. Zo zonder lichaamsbedekking ziet men de suggestie van beweging ineens een stuk duidelijker. Er gaat werkelijk iets esthetisch van uit.

M: U moet door uw wimpers kijken.

B: Niet nodig. Ik zie het zo ook al. Ze heeft talent zeg. Geen wonder dat u haar meebracht.

(D is klaar)

M: Dank. Grote dank. Je zal wel moe zijn inmiddels. Het was me het tochtje wel. En dan nu hier zo onbekend. Ik geef je de sleutel van onze kamer. Rust een poosje. Alvorens we wat eten.

(D neemt de sleutel aan en gaat af)

(B gaat ook af)

V: *(tegen M)* Zo. Een felicitatie lijkt me wel op zijn plek.

(V kust M)

SCENE 7

(V2 komt op)

V: Ach, wie hebben we daar. Mijn liefste vriendin. Nog vroeg, maar wel al een vriendin. Vindt u het erg dat ik het zo zeg?

V2: Zeker niet. Ik waardeer uw gezelschap eveneens. (*kijkt naar W*) Ach, dat zit er ook nog steeds. (*kijkt naar M*) En dit, dit moet uw man zijn. De wetenschapper. Heeft u een eh...ongelukje gehad? Ten prooi gevallen aan het een of ander?

M: Amper de moeite van het noemen waard. Aangenaam. Overigens, ruik ik nou kroketten?

V2: Frituurvet. Ik zweer bij niets anders meer. (*tegen V*) Ach, dat is nou prettig. Mijn man kan ieder moment arriveren. Stond z'n haren al af te drogen toen ik vertrok.

M: Een snelle douche na het werken?

V2: Landarbeider he? Die zweten. Ruikt heerlijk natuurlijk. Maar goed, een douche is ook niet verkeerd. Zweten kan altijd nog, dacht ik zo. (*lacht*) Een zeer viriele, die man van mij. Maar nu raak ik misschien aan wat te intieme onderwerpen. Kijk, daar komt hij net aangelopen.

(*J komt op*)

M: Ach, een lokaaltje.

V: Het staat u goed hoor.

V2: Kennen elkaar al jaren. Zou hem voor niemand anders meer willen inruilen. En zolang ie mij ook nog een beetje aanbidt heeft niemand wat te klagen. (*tegen J*) Zeg eens hallo tegen de dame en de meneer. (*tegen V*) Hij is wat verlegen. Zit in de cultuur. Altijd bescheiden. Altijd op de achtergrond. In vreemde gezelschappen dan. Maar oh wee als we thuis zijn. (*tegen J*) Geef de dame eens een handje.

V: Zeer aangenaam u te ontmoeten. Ik heb grote waardering voor uw vrouw.

V2: Hij verstaat u niet hoor. (*tegen J*) Mijn vriendin vindt het zeer aangenaam je eindelijk eens te mogen ontmoeten. (*tegen V*) Het is insgelijks hoor.

V: Hij verstaat u wel?

V2: Geen idee. Ik babbel doorgaans maar wat tegen hem aan. Het lijkt hem niet te vervelen. Overigens, kan ik iets voor jullie bestellen?

M: Ik weet niet helemaal wat er nog voor handen is.

V2: Iets van bediening zou al een mooi begin zijn. (*roept richting de bar*) Kerel! Zeg, kerel!

(*B komt op*)

V2: Hebben we hem ook weer, eindelijk. Geen wonder dat de zaken stagneren. Lag je weer onder de tafel? Want daar valt weinig geld te vinden dacht ik zo.

(J springt bovenop B, en zet een kapmes op zijn nek)

B: Haal hem van me af! Haal dat oermens van me af!

V2: Foei! Hoor je me? Ga van die meneer af.

B: Wie heeft hem hier in godsnaam binnen gelaten?

V2: Je hebt het hier wel over mijn man, kerel.

B: Bent u helemaal van de pot gerukt, mevrouw, het leven van mij en mijn gasten in de waagschaal te leggen? Kijk nou in wat voor een positie ik me bevind!

V2: Stel je niet aan kerel, hij is gewoon uit op je geld.

B: Hij krijgt geen cent. Hoort u me? Zegt u dat maar tegen hem, dat hij geen cent van me krijgt.

V: Kunnen we iets bij u bestellen?

B: Bestellen?! En waar had u aan gedacht?

V: Bronwater?

B: Op.

V: Gewoon water?

B: Ook op.

V: Een Blue Lagoon dan nog maar.

B: De laatste fles is meegenomen.

V2: Wat zegt u?!

B: Het laatste lekkertje is achter de kiezen.

V2: Maak hem af!

V: Rustig, rustig. Laten we niet in paniek raken.

B: Kan iemand asjeblieft die revolutionair uit mijn nek halen?

M: Als ik wat mobieler was had ik u geholpen.

V: Laat die meneer maar met rust. Zijn geld is op.

B: Precies.

V: Hij heeft niets meer. Hij is berooid.

B: Precies ja. Precies wat ze zegt.

(J snijdt B de nek door, hij bloedt hevig)

B: He, potverdomme.

V2: Nou, dat doet ie thuis nou nooit.

B: Ligt mijn halve kop er af. Potverdomme zeg. Hoe kan ik mijn werk nu nog behoorlijk doen?

V: *(tegen J)* Kijk nou eens wat je met die meneer hebt gedaan. Was dat nou nodig? Hoe kan die meneer ons nog serveren, zo zonder hoofd? Had je daar al eens aan gedacht?

V2: *(tegen J)* Foei! *(tegen B)* Excuses voor dit voorval. Gaat het een beetje?

B: Nou, dat krijg je er dus van, als je zo nodig een lokaaltje wilt meenemen. Fraaie boel zo bij elkaar. *(tegen M)* Zou ik mijn handdoek terug mogen?

(M geeft B de handdoek)

M: Het onstuimige blijft je verrassen, is het niet? Ze kunnen zo aardig overkomen, zo kalm bloedig. Beminnelijk volkje is het dan. Heel wel een gesprek mee te voeren. En zodra je je vertrouwen in hun handen legt vaart er iets in ze. De natuur he? De wil om dingen in balans te brengen. Om enige ongelijkheid uit de weg te ruimen. Vanuit de beperkte primitieve visie hier in deze contreien heel wel te begrijpen, maar ach, zo onbeholpen. Ontroerend zelf, wanneer je er niet zonder oordeel naar kijkt. Geef ze eens ongelijk. Het zijn tenslotte hun kinderen die sterven.

V: De totale onkunde om het leven van een afstand te bezien en er een wending aan te geven. Oog voor verbetering, voor ondernemerschap, voor investering, innovatie, pionier durven zijn, onbekende paden bewandelen, de rust durven nemen wanneer de tijd daar om vraagt, weten wat je handelsgoed waard is, de kunst je leven in het teken van arbeid te zien, in het teken van vooruitgang, in het teken van puur egocentrisme juist om altruïstisch te kunnen handelen; het ontbreekt hier ten enen male. En maar blijven zwaaien met wapens en bidden tot een God die niet bestaat.

(een explosie klinkt, deze keer zeer dichtbij)

(M, V en W duiken onder de tafel)

M: Heeft u het bloeden al wat kunnen stelpen?

B: Met moeite. De slagader is geraakt.

M: Uw hoofd zit er nog aan?

B: Enkel nog aan een velletje. De wervels zijn los van elkaar gekomen. Luchtpijp is nog intact. Nou, dat wordt dus een tijdje rustig aan doen.

V2: Het werk was toch al voorbij.

B: U zit er nog steeds.

V2: Als u ons niets meer kunt aanbieden zijn we zo vertrokken hoor.

B: Waar wou u naartoe?

V2: Ik kan overal heen. Hoort u me? Binnen vijf minuten staat hier een taxi voor de deur, en die brengt me waar ik heen wil.

B: Gelooft u wat u wilt geloven.

V2: Ik geloof niks. Ik geef u alleen de feiten.

(B af)

V2: Brutale vlerk.

M: Wat wil je. Zal wel wat chagrijnig zijn geworden door het hele akkefietje.

V2: Moet hij daar ons mee vervelen?

V: Een kleine schotel valt vast ook niet meer te bestellen, denkt u wel?

V2: Ik betwijfel het ten zeerste. Ik zal mijn man vragen wat lokale lekkernijen voor u mee te brengen.

M: Eet u ook mee? Dat zou ik op prijs stellen.

V2: Ik eet niet. U hield van schelp- en schaaldieren?

M: Schelp- en schaaldieren! Niet te versmaden. Op die heerlijkheid had ik me niet durven verheugen. *(tegen J)* Hoor je dat jongen? Daar zou je ons werkelijk blij mee maken. Met een mooie schaal vol schelpen en schalen. Ik zal je er naar behoren voor betalen uiteraard. Doe er je best maar eens op. Laat ons maar eens verrassen.

V2: Hoor je wat die meneer zegt? Ga jij maar eens je best doen.

(V2 geeft J een kus)

(J af)

M: Zou hij ons begrepen hebben?

V2: Geen idee. Meestal komt ie wel met iets terug, met iets eetbaars.

M: Prachtig.

V2: Bent u bang voor insecten?

M: Geenszins.

V: We zijn er liefhebber van.

M: Krokant gebakken; niet te versmaden.

V: Al helpt een bronwater zeer wel bij de vertering er van. Goed, een mens kan niet alles hebben. Gewoon goed kauwen dan maar.

M: Ach, wat een heerlijkheid.

V: Wat zegt u in de tussentijd van een korte wandeling door de hoteltuin? Om de tijd wat te doden?

V2: Ik wandel niet. Mijn spieren zijn aan 't recidiveren. Bang dat ik omval.

V: Ik ondersteun u wel. Een ommetje. Langs het zwembad.

V2: Akkoord. Een ommetje. Maar niet meer dan dat. Overigens, had u nog ergens alcohol?

V: *(tegen M)* Gaat mijn man ook mee?

M: In verband met mijn gestel lijkt het me beter wanneer ik hier nog even wat op adem kom.

V: Verwittig ons maar wanneer het eten er is.

M: Prettige rondgang.

(V en V2 gaan af)

SCENE 8

M: *(tegen W)* Het is me wat. Een boeltje bij mekaar, niet? Houdt u een dagboek bij?

W: ...

M: Is dat een dagboek dat u daar onder uw hoede hebt?

W: ...

M: Overigens, u moet hier zeker nog eens terugkeren. Een paar jaar of wat. U zult zich verbazen over de ontwikkeling die deze omgeving zal hebben doorgemaakt. Hetzelfde gebeurde me eveneens. Ik was hier al eerder, had ik u dat al verteld? Bezocht dit verdoemde oord al jaren terug. Dwaalde door onontwikkeld gebied. Zandsteegjes, lemen hutten. Hetzelfde gebied dat nu een stad mag heten. Vrouwen verkochten hun kinderen aan iedere toerist die langsliep. U weet wel, voor de fysieke genoegens. Mannen lagen benevelt aan de straat. Kippen en hennen scharrelden rustig rond op de onvruchtbare aarde.

Ik ontmoette een dorpsoudste. De beste man liet de jonge jongens in het dorp, mannen die nog niet ten prooi gevallen waren aan de gin, jagen op gevogelte en apen. Ze werden gevild, gebakken, en aan de straat verkocht aan de moedige reiziger die zich aan deze lekkernij tegoed wilde doen. Van de centen die ze voor hun handelswaar kregen haalden de jongens riet. Riet om de daken van hun huizen te repareren. De daken waaronder hun benevelde vaders en moeders sliepen. Ik was werkelijk ontroerd door deze wijze van zelfregulering, en achtte de dorpsoudste een wijs man. Ik schudde hem de hand, bedankte hem voor de portie aap, en gaf hem een buitensporig hoog bedrag mee zodat jachtmaterieel; pijlen, boog, vernieuwd konden worden. Ik adviseerde hem de meisjes van het dorp, charmant als altijd, zorg te laten dragen voor de bereiding van het voedsel, de verkoop te centreren en de prijzen te verdubbelen.

Een aantal dagen geleden bezocht ik het betreffende dorp opnieuw. De oudste bleek inmiddels overleden, maar de tijd had niet stilgestaan. Zand was geworden tot grint, stenen hadden het leem vervangen, en waar eerst het riet de daken nog bekleedde lagen nu pannen. Er was een markt aan de gang. Achter veelkleurige kramen verkochten jonge vrouwen hun zwartbruine hompen vlees. In de verte hoorde men jongens jagen. Zeker, in de huizen en in de straten lagen nog steeds de benevelde ouders, maar hun dronken grimas leek iets van een glimlach in zich te dragen. Ze waren gekleed deze keer; lagen niet meer naakt. Ontwikkeling had zijn intrede gedaan. Alles was aan regulering onderhevig inmiddels; markt, jacht, prostitutie. In een onbewaakt moment waande ik me dorpsoudste van dit geheel, en keek vervuld van trots naar mijn bewoners. Ik had hen dan wel de middelen gegeven; een pak geld; dat zeker, maar dat was niet belangrijk. Mijn handelen, dat tot deze stap voorwaarts had geleid, was te beschouwen als iets futiels. Het enige dat ik had gedaan was deze mensen tonen dat men zich niet neer hoefde te leggen bij welk zelfverzonnen lot dan ook. Er valt altijd meer te halen. Uit elke plek, in welke omgeving dan ook, valt altijd meer te halen.

W: Het land ligt in puin.

M: Dat lijkt zo, maar dat is een fase.

W: De weg ligt bezaait met kinderlijken.

M: Voor ieder van hen staan er twee op die het wel tot een goed einde brengen.

W: Families worden afgeslacht. Er sterven duizenden doden.

M: Tot er genoeg is voor iedereen, en er niemand meer sterft. U moet zich de dramatiek niet zo aantrekken van het geheel. Zie het als een tijdslijn. Keert u over enkele jaren terug, u zult zien dat ik gelijk heb. Men wist niet wat men kon krijgen en kreeg het niet. Men kwam erachter wat men kon krijgen en kreeg het niet. En nu zorgt men dat men het krijgt. Ten koste van alles. Is er iets mooiers dan dat? De natuur die een stap voorwaarts maakt?

(J komt op met een schaal vol voedsel)

M: Ach, kijk eens wie we daar hebben. Mijn beste jongen. Wat heb je voor ons meegenomen dan? Schaaldieren! Prachtig. Nou, ik ben verrast hoor. Proficiat.

(M roept)

M: Dames, het eten is geserveerd! Een schaal vol lekkernijen!

(B op)

B: Heeft u voedsel?

M: Dit was eigenlijk bedoeld voor ons gezelschap. We hadden al even geen maaltijden meer tot ons genomen, afgezien van die perziken van u.

B: Ik betaal u ervoor.

M: Ik weet niet of er genoeg is.

B: Hier.

(B gooit wat briefjes papiergeld voor de voeten van M)

M: We hadden ons verheugd op een late lunch alleen.

B: Hier.

(B gooit nog wat briefjes papiergeld voor de voeten van M)

M: We hadden qua hoeveelheid niet zo zeer op u gerekend zagezegd.

B: Hier dan.

(B gooit nog wat briefjes papiergeld voor de voeten van M)

M: Ik denk dat het zeer wel onmogelijk is u iets voor dit bedrag aan te bieden.

B: Hier dan, dit is mijn laatste geld.

(B gooit een pak papiergeld voor de voeten van M)

B: Nu heb ik niets meer. Ik smeeek u, geeft u me wat brokken. Mijn keuken is leeg. Ik heb niets meer.

M: Hier dan.

(M gooit wat voedsel voor de voeten van B)

(B begint het op te eten)

M: Kijkt u wel uit dat het goed in uw maag terecht komt, met uw kapotte huid? Het is het enige dat ik u kan geven.

(V en V2 komen op)

(V2 is inmiddels zwart verbrand)

V2: Een mens kan wennen aan veel, maar deze omgeving vergt het uiterste van het aanpassingsvermogen heden ten dage. Wat een hitte. En dan ook nog zo'n wandeling.

V: Ach kijk nou eens. Wat exotisch. Heb je er al van geproefd?

M: *(wijst naar B)* Hem lijkt het te smaken. Ik heb maar even op jou gewacht.

(V2 tongzoent J en begint tegen hem op te rijden)

V2: Zo, heb je dan je best gedaan voor ons? Dat maakt me vrolijk. Mijn nieuwe vrienden zullen je dankbaar zijn. Ben je al wat meer ontspannen? Het zal zo tijd worden weer terug te keren naar onze kamer. Ik zal je eens even verwennen dadelijk. Dat heb jij vast wel verdiend, dacht ik zo.

M: Waar blijft mijn kleine danseres? Wil mijn kleine danseres niet wat eten? Mijn metgezellin?

V: Waar is ze?

M: In de hotelkamer.

V: Die is helaas onvindbaar tegenwoordig. Er is niemand meer. Zal wel verdwaald zijn.

M: Ach, ze zal zo wel verschijnen. Ze is een taaie. Heeft het aanpassingsvermogen van een oermens. Niet klein te krijgen. Tja, inheems he. Een lokale. Niks tegen opgewassen, tegen dat instinct. Vlijmscherpe reflexen, ijzersterk; een

katachtige, niet minder dan dat. Ach, wat zag ik haar graag nog eens dansen. Zo sierlijk, zo teder. Een prachtig lichaam, wonderschone techniek, zoveel is zeker. *(tegen V2)* Overigens, wat precies is het dat we geserveerd hebben gekregen?

V2: Laat me eens zien. Ja. Kakkerlakken.

V: Kakkerlakken? Ach, wat interessant.

(V en M beginnen gulzig van de schaal te eten)

M: Werkelijk een lekkernij. Wat verwen je ons toch.

V: Dat krokantje is niet te versmaden. En die lichte teersmaak geeft precies het juiste bittertje.

M: Gefrituurd?

V2: Naar ik aanneem. Per slot van rekening stoppen ze hier alles in de frituur wat er onverteerbaar uitziet.

M: *(tegen W)* Wilt u ook een hapje proberen?

B: Mij. Geef mij.

M: Nee, u hebt genoeg gehad. Er is amper genoeg voor ons tweeën. *(tegen W)* Pardon, wilt u ook een enkele proberen? Het zal u niet spijten.

(W af)

M: Reageert niet.

V2: Dat krijg je op die leeftijd. Weet het gewone voedsel niet meer te waarderen.

V: Wacht maar af. Over enkele jaren keert ze hier terug. Volwassen. Weet ze de dingen op waarde te schatten. Het duurt nog even, maar ver zal die tijd niet voor haar liggen. Wat ik je zeg.

(W keert terug, lijkbalek)

V: Wat is er meisje? Wat heeft u gezien?

M: Wat ziet u bleek meisje? Hebt u uw dag niet vandaag?

W: ...

M: Reageert niet.

V: Pardon. Bent u op zoek naar enige verlichting of troost? Ik zit ruim in mijn levenservaring. Misschien kan ik u van dienst zijn met het een of het ander?

(D komt op. Ze is nog steeds naakt, maar heeft een bomgordel om)

M: Ach, wat een heerlijkheid. Mijn metgezellin. Ben je klaar met rusten? Het was me het tochtje wel, niet waar? Wil je wat eten? We wilden je net gaan halen.

V: Wat is dat voor typisch jurkje wat je daar aanhebt? Een beetje bloot aan de onderkant, maar zeker niet onaardig. Heeft zelfs iets verfijnds, zo dat borduurwerk. Zeg eens meisje, wat wil je voor dat prachtige jurkje hebben?

(D loopt naar V toe en omhelst haar)

M: Ach kijk wat zoet. Ze is zich al gaan hechten aan je. Werkelijk een zoet tafereeltje. Je zou er toch bijna een foto van maken.

(zeer grote explosie op de vloer, algehele verwoesting)

(het licht valt uit)

(...)

V: Potverdorie. Een mooi boeltje bij elkaar. Net lekker aan het eten.

(...)

V: Armen zijn afwezig. Onderstel is er niet meer.

(...)

V: Waar heb ik nou mijn romp gelaten?

(...)

V: Hallo?

(...)

V: Zou ik uw handdoek even mogen lenen? Hallo?

(...)

EINDE